

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
مرکز مدیریت بیماریها

SHEP

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
معاونت بهداشتی

Systematic comprehensive
Health Education Programming
SHEP

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
مرکز مدیریت بیماریها

Part (1-1)

<http://tabrizphc.tbzmed.ac.ir>

http://

آدرس های وب سایت:

نویسندگان: دکتر غلامرضا نورآبادی دکتر گیتا ابراهیمی ساعی دکتر مژگان واحدی دکتر سید محمد صالح آل مولانا سعیده زاهد انارکی فرح شکیب فر ویرایش و بازبینی: انتخاب تصاویر: دکتر غلامرضا نورآبادی زیر نظر: دکتر محمد مهدی گویا کاریکاتور: دکتر افشین تلو طراحی و تنظیم نهایی: شرکت فن آوران اطلاعات پزشکی سینا انتشارات: مرکز بهداشت شهرستان تبریز

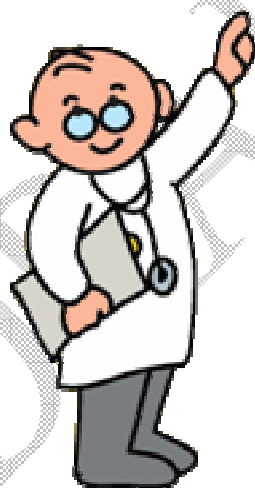
تقدیم به: شهدا، به پاس جانفشانی شان در راه تامین سلامت و امنیت کشور

تقدیم به: زنان و مردانی که می کوشند تا کشور خود را به جایی برسانند که مستحق آن است.

Part (1-2)

اهداف آموزشی:

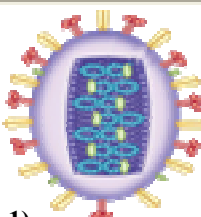
انتظار می رود فراگیران عزیز پس از پایان دوره بتوانند:

- ۱ بیماری آنفلوآنزا را شرح دهند.
- ۲ تفاوت سه نوع آنفلوآنزایی که می تواند انسان را بیمار کند { آنفلوآنزای فصلی آنفلوآنزای پرندگان و آنفلوآنزای پاندمیک (جهانگیر) را بیان کنند.}
- ۳ علایم بیماری آنفلوآنزای فصلی را در انسان شرح داده و تفاوت علایم بیماری آنفلوآنزای فصلی را با بیماری سرماخوردگی بیان کنند.
- ۴ افراد در معرض تماس و در معرض خطر آنفلوآنزای فصلی را نام ببرند.
- ۵ نحوه کنترل بیماری آنفلوآنزای فصلی را شرح دهند.
- ۶ واکسن آنفلوآنزای فصلی را توضیح دهند و افرادی که باید واکسینه شوند را نام ببرند.
- ۷ علایم آنفلوآنزای پرندگان را در پرندگان نام ببرند.
- ۸ نحوه انتقال آنفلوآنزای پرندگان را در بین پرندگان و همچنین روش انتقال از پرند به انسان را بیان کنند.
- ۹ علایم بیماری آنفلوآنزای پرندگان در انسان را نام ببرند.
- ۱۰ افراد در معرض تماس آنفلوآنزای پرندگان را لیست کنند.
- ۱۱ رفتارهای مخاطره آمیز از نظر ابتلا به آنفلوآنزای پرندگان را شرح دهند.
- ۱۲ روشهای پیشگیری از ابتلا به آنفلوآنزای پرندگان در انسان را توضیح دهند.
- ۱۳ تاثیرات منفی آنفلوآنزای پرندگان بر اقتصاد کشورها را بیان کنند.
- ۱۴ وضعیت کشور ایران را در رابطه با بیماری آنفلوآنزای پرندگان بیان کنند.
- ۱۵ وظایف مردم و مسئولین را جهت پیشگیری و کنترل بیماری آنفلوآنزا شرح دهند.
- ۱۶ علل ایجاد آنفلوآنزای پاندمی (جهانگیر) را شرح دهند.
- ۱۷- ضرر و زیان های اجتماعی، اقتصادی و امنیتی پاندمی آنفلوآنزا را شرح دهند.

Part (1-3) بیماری آنفلوآنزا

- اهمیت آنفلوآنزا:
- سرعت انتشار کثرت مبتلایان
- قابلیت ایجاد همه گیری
- در بعضی گروهها همراه با عوارض و حتی مرگ و میر

- ♦ آنفلوآنزا:
- ♦ یک بیماری ویروسی تنفسی شایع در فصول سردسال

Figure (1-1)

Slide 1

نوع آنفلوانزا	ویژگیهای بیماری
آنفلوانزای فصلی seasonal	از انسان به انسان منتقل می شود در صورت ابتلا معمولاً عارضه خاصی ندارد و بهبودی حاصل می گردد واکسن آن در دسترس است و برای افراد خاصی توصیه می شود
آنفلوانزای پرندگان Avian	بطور معمول در بین پرندگان اتفاق می افتد ویروس این بیماری از نوع H5N1 بسیار کشنده است می تواند از پرند به انسان منتقل شود ابتلای انسان به این بیماری بسیار خطرناک است ایمنی انسانی نسبت به این نوع آنفلوانزا وجود ندارد واکسن آن در دسترس نیست
آنفلوانزای پاندمیک (جهانگیری) Pandemic	ظهور گونه ای جدید از ویروس آنفلوانزا ناشناخته برای سیستم ایمنی بدن ابتلای تعداد زیادی انسان ها شیوع بالای آن می تواند منجر به همه گیری جهانی (پاندمی) گردد اشار مختلف جامعه را درگیر می کند و باعث اختلال در امور اجتماع می گردد وقوع پاندمی، موارد بالای ابتلا و مرگ و میر را به همراه خواهد داشت واکسن آن در دسترس نیست

علائم بالینی آنفلوانزا در انسان:

Part (2-2)

- علائم بالینی:
- تب - سردرد - درد عضلانی - عرق - آبریزش بینی - گلودرد
- سرفه (برای مدتی ادامه می یابد.)

تفاوت آنفلوانزای فصلی با سرماخوردگی ؟

Part (2-3)

Figure (2-1)

سرماخوردگی	آنفلوانزای انسانی	علائم و نشانه ها
تدریجی	ناگهانی	نحوه شروع علائم
خفیف و ناشایع	شدید و شایع	تب
ناشایع	شدید و شایع	درد عضلانی و مفصلی
ناشایع	شایع	بی اشتها
خفیف و ناشایع	شدید و شایع	سردرد
خفیف تا متوسط	شدید و شایع *	سرفه خشک
نادرتر، خفیف تر و کوتاه مدت	شایعتر با دوام ۲-۳ هفته ای	خستگی و ضعف
خفیف تا متوسط	شدید و شایع	احساس ناراحتی در قفسه سینه
شایع	ناشایع	گرفتگی بینی، عطسه و گلودرد

* سرفه در آنفلوانزا، اغلب شدید و برای مدتی ادامه می یابد.

بقیه علائم فوق بعد از ۷-۲ روز خود بخود بهبودی پیدا می کنند.

Part (3-1)

تاریخچه آنفلوآنزای فصلی

Figure (3-1)

از گذشته های بسیار دور انسان به آنفلوآنزا مبتلا می شده است.
بطور معمول سالیانه در جمعیت های انسانی یک همه گیری موج مانند ایجاد می کند.
همه گیری ها معمولا در **فصلهای سرد و بارانی** سال اتفاق می افتد ← به همین خاطر نامش **آنفلوآنزای فصلی** است

Part (3-2)

افراد در معرض خطر از لحاظ آنفلوآنزای فصلی
که باید واکسن آنفلوآنزای فصلی تزریق کنند :

- سالمندان

- کودکان و نوجوانان ۲۴ ماهه تا ۱۸ ساله که تحت درمان طولانی مدت با آسپرین هستند

- ساکنین آسایشگاهها و کارکنان آن مراکز

- کارکنان حرفه های پزشکی و بهداشتی

- مبتلایان به بیماری های ناتوان کننده

- مراقبین افراد در معرض خطر و اعضای خانواده آنها

- زنان حامله در سه ماهه دوم و سوم

- مبتلایان به بیماری های مزمن (ریوی-قلبی-دیابت و ...)

- کودکان ۵۹-۶ ماهه

- افراد مسن و بیماران مزمن که قصد سفر به مناطق آلوده دارند

واکسیناسیون مادر منعی جهت شیردهی به نوزاد نمی باشد

Figure (3-2)

همه مردم نیازی به انجام واکسیناسیون **ندارند** انجام واکسیناسیون فقط برای افراد ذکر شده ضروری است

Part (3-3)

زمان تزریق واکسن آنفلوآنزای فصلی ؟

- اوایل پاییز

- ایجاد ایمنی دو هفته بعد از تزریق

- تکرار واکسیناسیون هر سال

ابتلا به آنفلوآنزا در افراد فوق الذکر **خطرناک** است ، لذا توصیه میشود قبل از شروع فصل سرما ،
واکسن آنفلوآنزا را تزریق نمایند

Figure (3-3)

Part (3-4)

مهمترین راه انتقال بیماری و چند توصیه

استنشاق قطرات تنفسی آلوده و ورود آنها به ریه ها

هنگام سرفه و عطسه جلوی بینی و دهان خود را بگیرید تا از انتشار آلودگی جلوگیری شود.

در صورت ابتلا از حضور در مراکز تجمعی (ازدحام جمعیتی) خودداری کنید.

Figure (3-4)

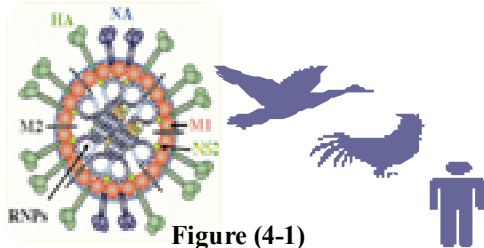

Figure (4-1)

آنفلوآنزای پرندگان

Part (4-1)

- آنفلوآنزای پرندگان نوع دیگری از آنفلوآنزا

- ویروس H5N1 عامل این بیماری است .

- ایجاد بیماری و همه گیری در پرندگان و انسان

- بیماری زایی شدید و میزان کشندگی بالا

- در حال حاضر بیشتر کشورها با آن مواجه هستند

تاریخچه آنفلوآنزای پرندگان

Part (4-2)

♦ درگیری عمده در پرندگان اسب خوک سایر پستانداران

- اولین بار حدود ۱۰۰ سال پیش در ایتالیا

- حدود یک قرن بعد در هنگ کنگ

- در سالهای اخیر : در کشورهای متعددی از جمله ایتالیا ،

هلند و در شرق آسیا ، ویتنام ، تایلند ، اندونزی ، چین و ...

* ایتالیا ← کشتار ۱۰۰٪ پرندگان

* آسیای جنوب شرق (سال ۲۰۰۳) بزرگترین و شدیدترین همه گیری در بین پرندگان

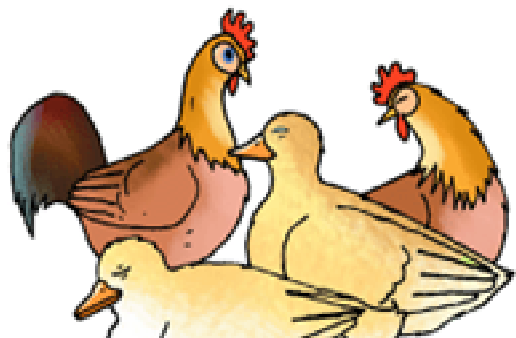

Figure (4-2)

هرگونه تماس انسان با پرنده آلوده / بیمار / یا تلف شده ، خطر ابتلا را به دنبال دارد

Figure (4-4)

Part (4-3)

پرندگان وحشی مهاجر ←

مقاوم به ویروس و بیماری

اما انتقال دهنده بیماری

مرغ و خروس و بوقلمون : ←

بسیار ضعیف و حساس در مقابل این ویروس

Figure (4-3)

Part (4-4)

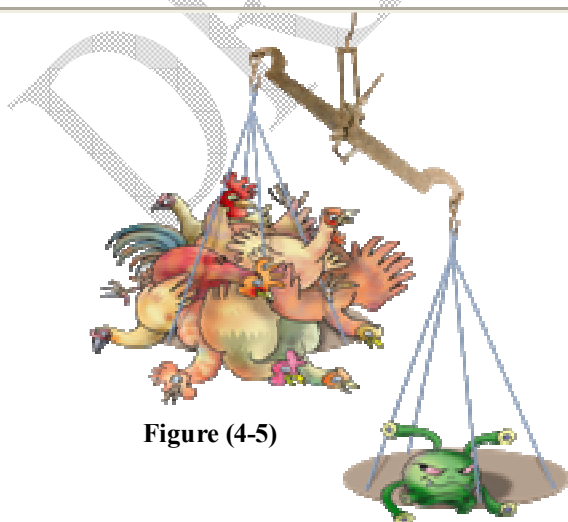

Figure (4-5)

به نظر شما مفهوم
تصویر مقابل چیست ؟!

Part (5-1)

چرا آنفلوآنزای پرندگان خطرناک است؟

- تلفات سنگین در پرندگان و خسارت به صنعت پرورش طیور
- بیماری زایی در انسانها
- شدت بیماری و مرگ و میر بالا در موارد ابتلا
- خطر بدست آوردن قابلیت انتقال انسان به انسان (اگر این اتفاق بیفتد، جهان را خطر پاندمی تهدید می کند)
- احتمال ایجاد نوع جدیدی از ویروس (بسیار کشنده با قابلیت انتقال بالا)

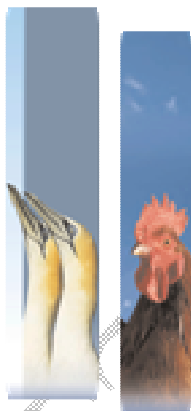
Figure (5-1)

Part (5-2)

آنفلوآنزا در چه شرایطی جهانگیر می شود؟

Figure (5-2)

- ۱ ایجاد نوع جدید ویروس
- ۲ بیماری زایی در انسانها
- ۳ انتشار آسان بین انسانها

در حال حاضر ویروس H5N1 دو شرط اول فوق را دارد.

Part (5-3)

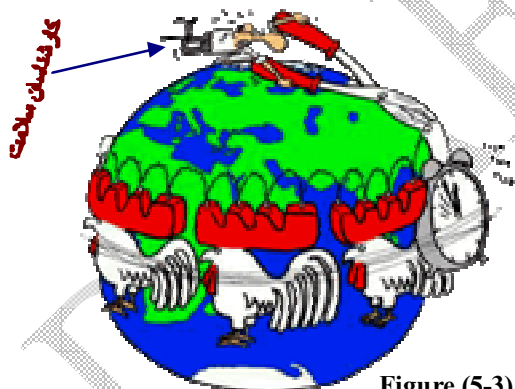

Figure (5-3)

برداشت شما از تصویر مقابل چیست؟
کارشناسان سلامت مشغول چه کاری هستند؟

Part (5-4)

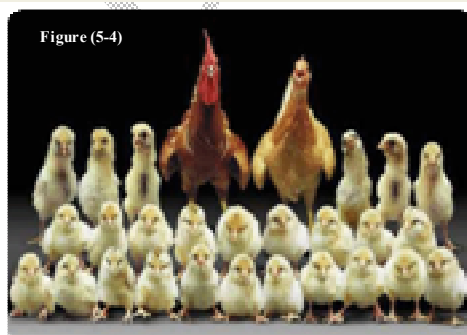

Figure (5-4)

برای داشتن خانواده و جامعه ای سالم،
باید توصیه های بهداشتی و سلامتی را جدی گرفت.
مکه نه؟!

Part (6-1)

علائم بیماری آنفلوآنزای پرندگان در پرندگان

دوره نهفتگی: کمتر از یک ساعت تا سه روز

نوع خفیف: ریختن پرهای پرندگان، کاهش تولید تخم، بی اشتها،

نرم شدن پوسته تخم مرغ، تغییر رنگ تاج و ریش و ساق پاها، اسهال

نوع شدید: شروع ناگهانی تلفات با روند افزایشی

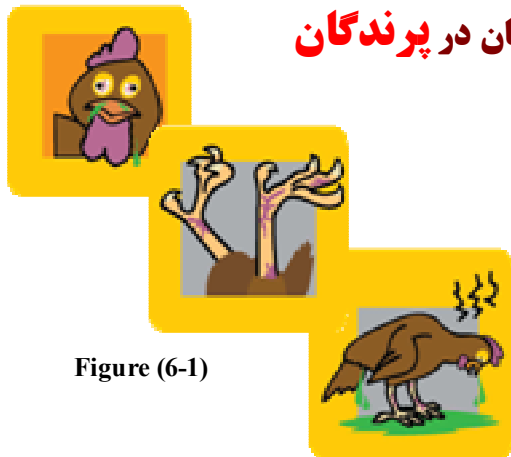

Figure (6-1)

Figure (6-2)

Part (6-2)

راههای انتقال بیماری آنفلوآنزای پرندگان

➤ انتقال از پرنده به پرنده:

فضولات، ترشحات مجاری تنفسی و چشم حاوی ویروس

➤ انتقال از پرنده به انسان:

از طریق فضولات و ترشحات پرنده آلوده هنگام ذبح، کندن پرها، پخت، مصرف گوشت خام یا نیم پز پرندگان آلوده یا تخم آنها

➤ انتقال مکانیکی:

بدن و پاهای حیوانات جونده، باد، وسایل نقلیه، اشیاء آلوده، آب آلوده به فضولات پرنده

➤ انتقال از انسان به انسان:

در صورتیکه ویروس قابلیت انتقال انسان به انسان را پیدا کند. (خوشبختانه تاکنون این اتفاق نیفتاده است)

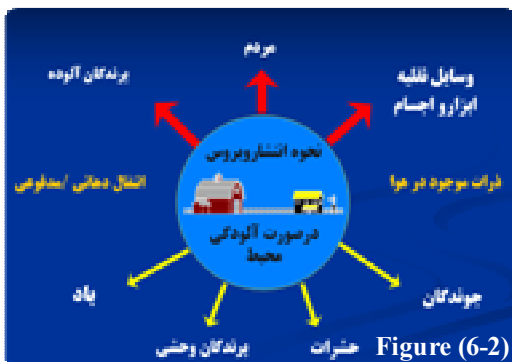

Figure (6-2)

Part (6-3)

علائم بیماری آنفلوآنزای پرندگان در انسان

دوره نهفتگی: یک الی دو روز

چهار علامت اصلی: تب ۳۸/۵ الی ۴۰ درجه سانتیگراد

، درد عضلانی، سرفه، سردرد

در موارد شدید: ذات الریه ← مرگ

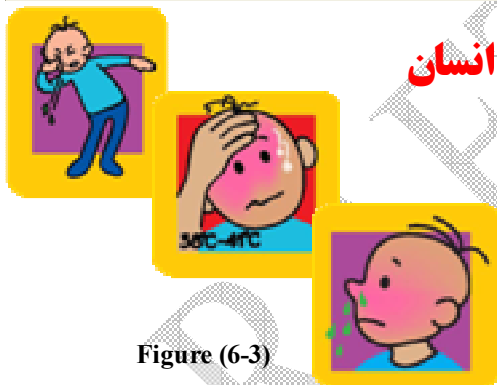

Figure (6-3)

Part (6-4)

آیا واکسنی علیه بیماری آنفلوآنزای پرندگان وجود دارد؟

NO

خیر به دلیل ساختمان ناپایدار ویروس و بروز جهش های متعدد

Figure (6-4)

منظور از تصویر؟

بازارهای سنتی عرضه پرندگان زنده:

یکی از منابع انتشار ویروس

و تهدیدی برای سلامت انسان

Part (6-5)

افراد در معرض تماس بیماری آنفلوآنزای پرندگان؟

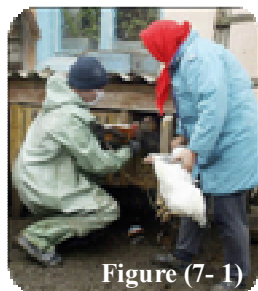

Figure (7- 1)

خانواده هایی که پرندگان را در محل سکونت خود نگهداری می کنند

Figure (7- 2)

کارگران کشتارگاههای پرندگان خوراکی و مرغ فروشی ها

Figure (7- 3)

کارگران مزارع پرورش طیور،

کارگران شاغل در حمل و نقل و یا جابجایی کود پرندگان

Figure (7- 4)

شکارچیان پرندگان، آشپزها و مشاغل مشابه

Figure (7- 5)

فروشندهان پرندگان زینتی

پزشکان، دامپزشکان، کارکنان مراکز بهداشتی درمانی و آزمایشگاههای ویروس شناسی

Figure (7- 7)

مسافرانی که به مناطق آلوده سفر می کنند

Figure (7- 6)

توصیه می شود: گروههای فوق الذکر واکسن آنفلوآنزا را دریافت نمایند

اما باید بدانیم که :

این واکسن، آنها را از ابتلا به آنفلوآنزای پرندگان مصون نخواهد کرد. و لازم است توصیه های مرتبط را اعمال نمایند.

Part (8-1)

رفتارهای مخاطره آمیز از نظر ابتلا به آنفلوانزای پرندگان؟

- ۱- ذبح پرندگان در منزل
- ۲- تماس با پرندگان و فضولات آنها
- ۳- نگهداری پرندگان بدون استفاده از توری و محافظ
- ۴- پرکردن پرنده (مرغ و سایر پرندگان) بدون دستکش
- ۵- طبخ غیر بهداشتی پرنده و تخم آن
- ۶- ناکافی بودن شستشوی دستها با آب و صابون در روز
- ۷- نقل و انتقال و تجارت ناصحیح پرندگان .
- ۸- شکار پرندگان

راههای پیشگیری و کنترل بیماری آنفلوانزای پرندگان

Part (8-2)

Figure (8-1)

خودداری از مصرف گوشت و تخم پرندگان بصورت خام یا نیم پخته
(پخت گوشت پرندگان در دمای ۷۰ درجه سانتیگراد به مدت ۲۰ دقیقه)

شستشوی دستها با آب و صابون به مدت ۲۰-۳۰ ثانیه

Figure (8-2)

Figure (8-3)

تهیه گوشت پرندگان از مراکز مجاز بهداشتی و عدم خرید تخم مرغ ترک خورده،
استفاده از دستکش هنگام تمیز و قطعه قطعه کردن پرنده،
و شستشوی سطوح پس از پایان کار

شنا نکردن در تالاب های بسته آلوده

Figure (8-4)

...ادامه راههای پیشگیری و کنترل بیماری آنفلوآنزای پرندگان

Figure (9-1)

واکسیناسیون افراد در معرض تماس

نگهداری پرندگان اهلی در داخل قفس

Figure (9-2)

- ۱ جلوگیری از دسترسی پرندگان وحشی به آب و دان پرندگان اهلی
- ۲ به کودکان خود بیاموزیم که پرندگان برای بازی نیستند

خودداری از تماس با پرندگان اهلی و وحشی

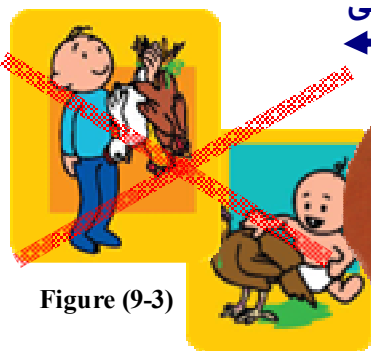
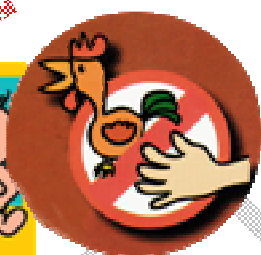

Figure (9-3)

معدوم کردن سریع کلیه پرندگان بیمار و در تماس با آنها و دفن بهداشتی لاشه ها

Figure (9-4)

خودداری از شکار پرندگان مهاجر

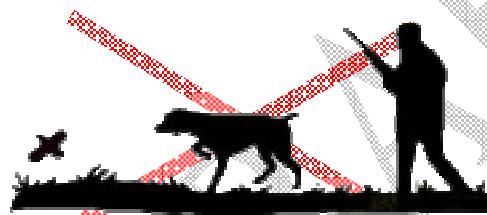

Figure (9-5)

استفاده از وسایل حفاظتی مانند ماسک و دستکش

ضد عفونی و نظافت مرغداری ها

Figure (9-7)

Figure (9-6)

...ادامه راههای پیشگیری و کنترل بیماری آنفلوآنزای پرندگان

Part (10-1)

Figure (10-1)

مانعت از نگهداری سایر حیوانات در نزدیک مرغداری ها

حمل و نقل و تجارت صحیح پرندگان

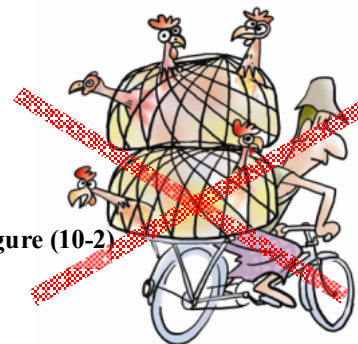

Figure (10-2)

پر کردن پرندگان با استفاده از دستکش و ماسک

Figure (10-3)

چند توصیه در مواجهه با بیماری یا تلفات غیرمعمول در پرندگان

Part (10-2)

Figure (10-4)

- تماس با مراکز دامپزشکی
- توجه به توصیه های مسئولان بهداشتی و سازمان دامپزشکی

توصیه به مسافران مناطق آلوده

Part (10-3)

- خودداری از مصرف گوشت پرنده یا تخم آن بصورت خام یا نیم پز
- شستن دستها با آب و صابون
- خودداری از حضور در بازار فروش پرندگان
- مراجعه به پزشک در صورت بروز علائم اولیه بیماری در بازگشت از سفر به مناطق آلوده یا حضور در مکانهای آلوده

Figure (10-5)

وظیفه مردم و مسئولین

Part (10-4)

- رعایت توصیه های بهداشتی برای حفظ سلامت خود، خانواده و جامعه
- گزارش موارد بیماری و تلفات غیر معمول به مسئولین
- همکاری در رفع آلودگی مکانهای آلوده
- آموزش همگانی
- همکاری در برنامه مراقبتهای بین المللی بهداشتی
- حمایت از خسارت دیدگان

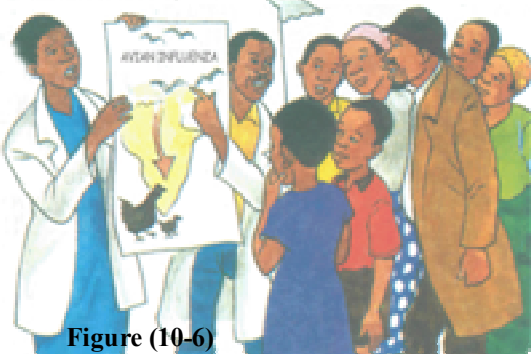

Figure (10-6)

Figure (11-1)

خسارات اقتصادی و اجتماعی

ناشی از شیوع ویروس H5N1

تلفات و معدوم سازی پرند

Part (11-1)

آمریکا ۶۵ میلیون دلار

آمریکا **دریکسال** ۱۷/۰۰۰/۰۰۰

ایتالیا ۱۰۰ میلیون دلار

هنگ کنگ ۱۳ میلیون دلار

هلند ۸۰۰ میلیون دلار

Figure (11-2)

مرغداری سنتی

مرغداری صنعتی

صنعت مرغداری و آنفلوآنزای پرندگان

Part (11-2)

مرغداریهای سنتی

مرغداریهای صنعتی

ایران کشوری در معرض خطر

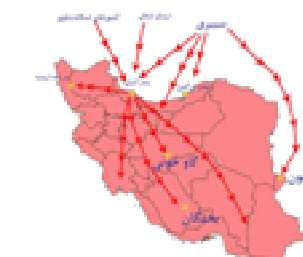
Part (11-3)

* مسیر پرندگان مهاجر از چند کانال

* آلودگی کشورهای همسایه

* وابستگی به صنعت مرغداری

* بازارهای سنتی ارایه پرند زنده و یا شکار شده

مسیر مهاجرت پرندگان وحشی از ایران

میزان تراکم مرغداریها در سراسر کشور

Figure (11-3)

مسیر مهاجرت پرندگان وحشی در جهان

Part (11-4)

مهاجرت پرندگان وحشی
از کشورهای جنوب شرق آسیا به کشورهای دیگر

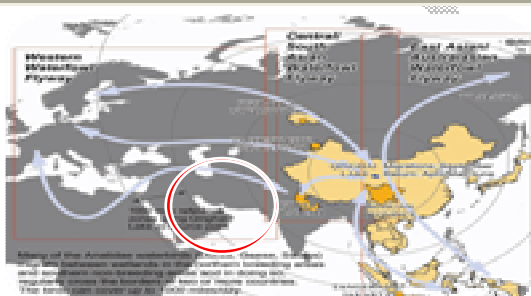

Figure (11-4)

دو سوال مهم: به نظر شما ...

Part (11-5)

۱- چرا باید به اخباری که از رسانه ها در باره آنفلوآنزای پرندگان پخش می شود توجه کرد؟

۲- چرا باید با ماموران بهداشتی و دامپزشکی نهایت همکاری را کرد؟

Figure (11-5)

Part (12-1)

آنفلوآنزای پاند میک (جهانگیری) Pandemic

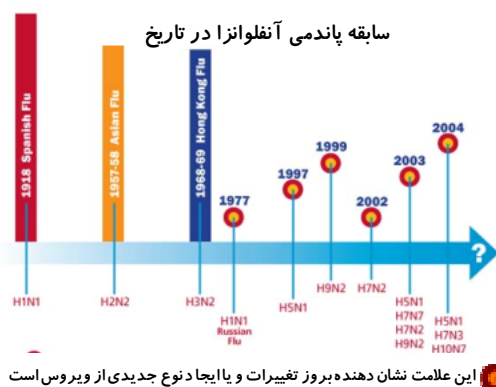

ظهور گونه ای جدید از ویروس آنفلوآنزا ◀ ناشناخته برای سیستم ایمنی بدن ◀ ابتلای تعداد زیاد انسان ها که شیوع بالای آن می تواند منجر به همه گیری جهانی (پاندمی) گردد
انتشار مختلف جامعه را درگیر می کند و باعث اختلال در امور اجتماع می گردد
وقوع پاندمی، موارد بالای ابتلا و مرگ و میر را به همراه خواهد داشت.

چون: ویروس جدید است و واکسن و داروی موثری در دسترس نخواهد بود.

Part (12-2)

وقوع سه پاندمی آنفلوآنزا

سال	از نوع آنفلوآنزای فصلی	مرگ و میر انسانی
۱۹۱۸	اسپانیایی	بیش از ۵۰ میلیون
۱۹۵۷	آسیایی	حدود ۱ میلیون
۱۹۶۸	هنگ کنگی	حدود ۱ میلیون

در ۱۰۰ سال گذشته
سه پاندمی
آنفلوآنزا از نوع فصلی

در مناطق معتدل کره زمین ← در فصل زمستان

در مناطق گرمسیر ← در ماههای بارانی

اغلب همه گیری های آنفلوآنزا

ولی ممکن هم هست که همه گیری آنفلوآنزا در هر مکانی و بدون ارتباط با فصل اتفاق بیفتد

Part (12-3)

زمان و سرعت انتشار بیماری؟

- همه گیری های گذشته (در عرض ۹-۶ ماه) انتشار جهانی
- در صورت همه گیری اخیر (در عرض ۳ ماه) انتشار جهانی (نمی توان زمان دقیق آنرا حدس زد)
- همه گیری در چند موج ظهور خواهد کرد و هر بار ۶-۳ ماه طول خواهد کشید.

Part (12-4)

اثرات مخرب پاندمی

مرگ و میر بالا

کاهش نیروی انسانی ارایه دهنده خدمات به دلیل ابتلا یا عدم حضور در محل خدمت بدلیل ترس از ابتلا

اختلال در امور اجتماع و ارایه خدمات بهداشتی و عمومی

مواجه با شیوع سایر بیماریها

تهدید امنیت اجتماعی و سیاسی

Part (12-5)

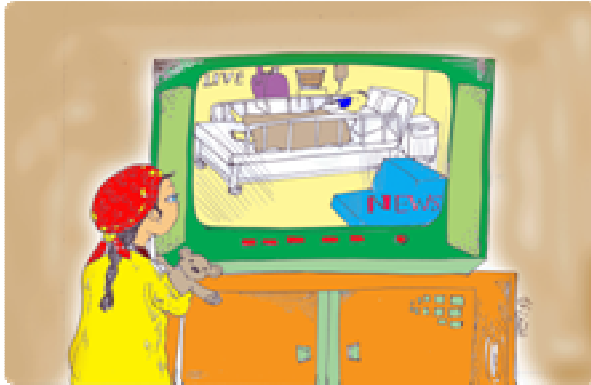
یک نکته مهم

ما باید خودمان را برای مواجهه با بحران پاندمی آنفلوآنزا آماده کنیم، چون در صورت وقوع پاندمی فرصتی برای این کار نخواهیم داشت.

داستان، نازنین، دختر علاقمند به پرندگان

Part (13-1)

چند نکته منفی در حمل پرندگان این تصویر مشاهده می کنید؟
نام ببرید؟

چند نکته مثبت در حمل پرندگان این تصویر مشاهده می کنید؟
نام ببرید؟

حمل و نقل نادرست پرندگان

حمل و نقل درست پرندگان

Part (13-2)

Part (13-3)

انسان سالم

محور توسعه پایدار

Healthy Human is the base for Sustainable development

و کلام آخر...

یادمان باشد که:

در هر کشوری ...